

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an 64 Lei
 Pe jumătate 32 Lei
 În America pe an 3 dolari.

Iese odată la săptămână

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Alba-de-jos
 Director: Alexandru Lupeanu-Melin

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un șir mărunț odată 3 Lei a doua și a treia oră 2 Lei.

Vremile merg înainte.

— Dar, durere, năravurile păgubitoare rămân aceleași. —

La articolul din fruntea numărului 42 al gazetei noastre, unde arătam cum se samănă din partea chiar a unor slujitori ai evangheliei ura și vrajba confesională în poporul românesc de prin sate, părinții dela Sibiiu ne trimit vorbă că „Vremile nu se întorc înapoi, ci merg înainte... (Adică nu se întorc vremile lui Sofronie, ci vin altele la rând, celea de răsunare!) Și necum să-și potolească disprețul și ura față de uniți, vorbesc încă și mai de-a călare despre „unație“. În vremile „cari merg înainte“, preoții scriitori dela gazeta din Sibiiu văd o „casă zidită pe nisip“, care, firește, este casa... vecinului (unația), ce s'a „propus“ de Habsburgi, în deosebi de Franz Ioșca. Lui Bucow ar dori să-i știe ridicată o statuie la Blaj, bagseamă ca să poată într'una arăta cu degetul pe celce „a spart cu tunurile papistașilor“ biserica dela Sâmbăta de jos, într'un an când nici pomeneală de Bucow prin Ardeal...? Mai departe, pravoslavnicii redactori ai Sibiiului iarăș nu pot trăi de Papa dela Roma și scriu că poporul unit nu știe de „fericitul Părinte“, decât păstorii uniților și cărturarii, cei ce n'ar intra într'o biserică ortodoxă să le tai picioarele amândouă... ba nici cu jandarmii nu ia-i putea băga! Și la urmă strigă (către cetitorii proprii): „Să rupem pecețile!“ Prin acest strigăt vreau însă să strice biserica alor aproape două milioane de Români, fiindcă... vremile nu se întorc înapoi (când oamenii se sfășiau în crâncene și păgubitoare lupte religioase) ci mergem înainte! (Săracă mergere înainte, să nu poți fi tu român cinstit în țara ta, dacă nu ești de-o credință cu scriitorii de gazete dela mitropolia Sibiiului!)

Cine s'a sprijinit de Franz Ioșca?

Se înțelege, preacuvioșii confrăți dela Sibiiu nu mai suflă nimic de anul dărămării bisericii dela Sâmbăta de jos și de alte „adevăruri“ pe cari le-au arătat atunci cu nasurile sucite. Despre biserica dela Sâmbăta întăresc însă iarăș că au dărămat-o „papistașii“, fiindcă ruinele ei se află și astăzi... deci ea n'a putut fi stricată decât de papistași cu tunurile. Săracă istorie și săracă judecată. (Adevărat, cartea dlui Dragomir nu ajunge până la stricarea bisericii din Sâmbăta, iar Ilarion Pușcariu nu știe când a fost dărămată...)

Mai „îndălușesc“ (!) confrății pentru a doua oră de Habsburgi, ca despre proptelele unației. Ba îl scoală din cripta lui și pe amăritul Franz Ioșca, punându-l alături de Papa, al cărui „cel mai mare prietin și sprijinitor era“. Și rău fac, fiindcă scormonesc iarăș istoria și aceasta

ascunde multe taine, unele neplăcute și pentru sibieni. Oare nu tot urgisitul de Franz Ioșca le-a dat Românilor ortodoxi Mitropolia lor de astăzi?

Oare, dintre Români Ardealului, cine era pe vremuri mai văzut și mai primit la curtea lui Franz Ioșca? Cine era oprit la mese și pentru cine dase Curtea din Viena un ordin anumit ca să poată fi ales episcop român ortodox, chiar împotriva voinții celor mulți? Marele prietin al curții din Viena a fost Arhiepiscopul Andrei Șaguna, cum se vede din chiar scrisorile istoricilor ortodocși. (A se vedea Lupas, Mitropolitul A. Șaguna, „Biblioteca Șaguna“ pag. 23 și celelalte). Pe Șaguna nu l-au vrut Români episcop căci crezându-l sârb nu i-au dat decât 24 de voturi, dar l-au vrut împăratul Habsburg! Mal mult chiar: însuși marele Arhiepiscop mai târziu arăta atâta atenție împăratului Habsburg, încât chiar și invitațiile la masă adresate unor Români le scria și adresa în limba nemțească a lui Franz Ioșca. Am văzut cu ochii noștri o asemenea invitație nemțească și o putem arăta oricui!

Cu toate acestea nu s'a găsit un român unit care să scrie așa de necuviincios despre marele Șaguna, cum scriu astăzi redactorii dela Sibiiu despre vlădica unit „Aftanasie“. Dimpotrivă. Iată cum scria marele învățat din Blaj Timotei Cipariu în foaia sa „Organul Luminării“ despre Șaguna:

„Virtuțile acestui mare bărbat român sunt mai cunoscute, decât să mai aibă trebuință a se lauda, încât nici inamicii (dușmanii) nu le-ar putea nega... Multe zile și din partea noastră-i urăm!“ (Vezi tot acolo, la Lupas, pag. 26).

Poporul și Roma.

Mai spun redactorii dela Sibiiu că poporul n'are nici un fel de legături sufletesti cu catolicismul, deci cu biserica strămoșască a Romei. Dar oare de unde știe poporul nostru să zică „Dumnezeu“, „Duminecă“, „Paști“, „Cruce“ și alte numiri ale credinței creștinești? Nu dela Romani, dela ai Romei moși-strămoși? O spun istorici ca Pârvan, Metes, și alții. Tot ortodoxi.

Ori, că poporul unit are legături cu credința lui, s'a văzut foarte bine la adunarea din Alba Iulia care s'a ținut în 1912 împotriva Hajdudorogului. Mii și mii erau acolo creștinii uniți, oameni din popor, dovedind că ei știu că sunt uniți și că protestează ca ungurii să se amestece în trebile uniților. Dar nici nu mai pierdem vremea, căutând să convingem pe confrății dela Sibiiu asupra unor adevăruri pe cari dânsii le doresc să fie altfel. Oricând va fi lipsă poporul unit va ști să-și dovedească credința sa. N'aibă Sibiiul grijă de asta.

Blajul și neuniții.

O hulă foarte nedreaptă aruncă preacuvioșii gazetari dela Sibiiu asupra Blajului, zicând că aceia dintre ortodoxi cari au învățat carte în școlile dela Blaj (și sunt foarte mulți!) nu uită niciodată cu cât dispreț le spuneau profesorii uniți că sunt „schismatici“ (lepădați de legea cea dreaptă), adică se țin de-o lege „rătăcită, păgână“. O hulă mai fără temei decât aceasta n'ar putea nicicând iscodi vre-o penă răutăcioasă.

Nicicând la Blaj n'au avut de suferit școlarii ortodoxi pentru legea sau credința lor. Nici în glumă nu se batjocoresc școlarii între ei zicându-și unit sau neunit. Iar la carte tot așa s'au împărțit de binefacerile învățaturii unite școlarii ortodoxi, ca și cei uniți. Să vorbească sincer miile de ortodoxi cari au învățat la Blaj și să spună ei adevărul, nu redactorii dela Sibiiu, cari n'a trecut decât în fuga trenului pe lângă Blaj. A spus-o chiar un mare și bun ortodox dl Dr. Voicu Nițescu dela Brașov anul trecut în „Gazeta Transilvaniei“, laudând în calde cuvinte frăția românească ce este la Blaj între școlarii uniți și ortodoxi.

Dar o spun aproape în fiecare an odată aceia dintre cărturarii de astăzi, cari, fiind cândva școlari ai Blajului, se adună aici la întâlnirile de câte 10 sau 20 de ani. Chiar în vara care a trecut, un inimos preot greco-oriental, fost școlar al Blajului, nu găsia destule cuvinte să preamărească grija și gingășia părintească de cari s'a împărțit pe vremuri în acest orașel de carte și de învățatură românească. Și se uita cu atâta dragoste la dascălii săi uniți de odinioară!

O muștrare...

Preoții gazetari dela Sibiiu vreau să „rupă pecețile“ unirii cu Roma sângelui și a limbii, vrând să tragă la dânsii pe toți Români, ca și când „uniții“, având credința Francezilor și a Italianilor, ar fi în tabăra Zulucaferilor păgâni.

Ori, alte păreri avea în această privință nemuritorul arhiepiscop ortodox Andrei Șaguna când zicea ca o muștrare pentru toți cei ce vreau să clătească pe alții în credința lor:

„Tot insul bine face dacă rămâne pe lângă convingerea sa, dar apoi să păsească ca cu convingerea sa religioasă să nu fie nimănui spre stricare...“

„Cinstim și omenim toate confesiunile și pe toți creștinii și dorim, ca și cu noi în privința bisericii noastre așa să păsească stăpânirea ca și cu alții de alte religii, caci toți deși suntem împărțiți cu numirea religiilor noastre, suntem deopotrivă înaintea creștinătății“.

Așa spunea Mitropolitul Șaguna al Sibiiului. Ce păcat că vremile merg... înainte și îndemnurile unui mare ortodox ca Șaguna se uită la Sibiiu!

I. Târnăvă.

De prin sate.

Vești bune din Tăuni.

Să tot fie cinci ani de când comuna Tăuni a început să dea semne de viață frumoasă, înălțătoare. Tăunii e un sat destul de mic; nu are mai mult ca două sute de fumuri. Și e așezat între dealuri înalte despre cari nu s'ar putea zice că sunt prea frumoase, dar sunt mănoase, căci produc un vin minunat, iar la poale grâu de pită albă, indesată. Locuitorii acestui sat sunt toți Români, Români vrednici cari își iubesc datinele străbune și țin cu sfințenie la biserică și școală.

Cât a ținut robia ungurească, Tăunii încă gemea în lanțurile dușmanului, încât aproape nici nu putea să răsuflă românește. Deodată cu împlinirea visului nostru național s'a deșteptat și comuna Tăuni. A fost ca și când s'ar fi trezit dintr'un somn greu și lung și, ridicându-și fruntea curată spre soare, a zis: acum înainte!

Cooperativa „Tăuneana“.

Cinci ani sunt de când tăunenii au prăznuit cea dintâi serbare culturală românească, aranjând o producție cu teatru și cu petrecere frumoasă de libertate. Acest început a tras după sine altele și astăzi comuna Tăuni se poate lăuda că are o Societate cooperativă cu numele „Tăuneana“, al cărei steag s'a sfințit în ziua de 27 Octombrie 1923. Înființarea acestei societăți se datorește în rândul întâi celor ce au fost în America. Dânșii au adus de peste celea țări și mări nu numai dolari, ci și învățături bune, învățături cum prin unire și întovărășire se pot face lucruri folositoare. „Tăuneana“ are un capital de 100 mii lei și se îngrijește ca satul să aibă ieftin unelte economice, scânduri, lemn de lucru și alte mărunțisuri.

Serbarea Steagului.

Sfințirea steagului Societății s'a făcut în ziua numită mai sus, de către Păr. protopop Vasile Podoabă din Hususău, Ieronim Langa din Tătârlăua, Ariton Migia din Cugir (fiu al comunei) și părintele Trif din loc. Părintele

Langa a zis, că Sfinția Sa n'a văzut nici când o serbare așa de frumoasă, măcar numără aproape 70 de ani. Foarte inimoasă a fost predica părintelui protopop Podoabă. Și plină de sfaturi bune.

Defilarea prin sat.

Potrivit obiceiului adus din America s'a făcut apoi defilarea cu steagul pe ulițele satului. Era o rânduială de toată lauda. Corul în patru voci cânta marșuri naționale. Iar în fruntea conductului era scumpul treicolor al neamului nostru, steagul albastru-galben-roșu, purtat de vătaful călușerilor, junele chipeș Emil Pușcă. A mai fost un steag american purtat de Niculae Tutelea și 2 aje societății „Regina Maria“ din Micăsasa. A fost o defilare strălucită! Insuflețirea era la culme. Printrânsa vaza și mândria comunei s'a ridicat foarte mult, căci s'a văzut căți suntem și ce putem.

Masa și Producția.

După defilare s'a dat o masă mare, un banchet de frăție și bună înțelegere. Aci au vorbit păr. Trif, păr. protopop Podoabă, preoții Migia și Langa. Iar de încheiere țăranul Ioan Păculea.

Seara la ora 8 s'a început producția de teatru, condusă de săteanul inimos și deștept V. Covaci, care a mai condus până acum încă vre-o 3—4 producții. Corul l-a instruit și l-a condus d. învățător I. Petraș. În teatru s'au produs bine I. Fătăliga, Ariton Pușcă, Vasile German, Maria Păculea, Cornel Bența, Aurel Păculea, V. Covaci, V. Mihai, Lucreția Băcilă, Maria Bența, Ioan Bența și Nic. Popa. Piesele au fost alese cu pricepere și au stârnit mult haz și voie bună. A fost o producție întru toate reușită. Asemenea, cântările corului.

Lauda tuturor cari și-au dat osteneala să facă lucruri așa de frumoase. Cum laudă se cuvine comunei întregi, că se știe însufleți de porniri mărețe și folositoare ca Societatea cooperativă, „Tăuneana“.

Correspondent.

Cereți pretutindeni Unirea Poporului

Grăunțe sufletești.

Cum să ne purtăm cu animalele.

Animalele ne aduc folos foarte mare: nutremânt, îmbrăcăminte, leacuri, toate le avem dela ele și prin ele; ele ne lucră, ne trag cărările, plugul, ne grijesc casa, prăpădesc o grămadă de animale stricăcioase, ne desfătează prin drăgălășenia, cântecul și culoarea lor; unele ne îndeamnă la bine, astfel furnica și albina la sărguință și cruțare, cocostărcii la iubire față de părinți, oaia la răbdare, cocoșul la trezvie și așa mai departe.

Să nu ne mirăm așadar, dacă bunul D-seu se îngrijește chiar și de animale și poruncește poporului jidovesc în a doua carte a lui Moisé la cap 28, viers 12, ca Sâmbăta să dea odihnă și animalelor. Iară prorocului Iona i-a spus Dumnezeu, că va cruța cetatea Ninive pentru nevinovăția celor 120 de mii copii și pentru animale. De aceea zice Domnul nostru Isus Hristos: „Că nici o pasăre nu va cădea la pământ fără de voia tatălui nostru“. (Matei 10, 39).

Chiar de aceea omul să nu chinuiească animalele, ci să grijască de sănătatea lor, să nu omoare nici un animal fără de cauză, dar să nu fie nici prea drăguț față de animale.

Sunt unii oameni, cari chinuiesc animalele, pun după ele mai multă povară decât se cuvine, le bat, le mână într'una. Trebuie să se știe însă, că animalele tocmai așa suferă ca și noi, și prin urmare și la ele s'ar putea aplica porunca: „Ce ție nu-ți place, altuia nu face“.

Suntem datori să ne îngrijim de sănătatea animalelor încredințate nouă, pentru că zice s, Scriptură: „Dreptului i-se face milă de sufletul dobitoacelor sale, iară rărunchii necredincioșilor sunt nemilostivi“.

Să nu le omorim fără de nici o cauză. De aceea poporul nostru ține de mare păcat a omori o pasăre cântătoare, dar mai cu samă o rândunică. Animalele stricăcioase avem tot dreptul a le omori, dar aici pe acelea nu avem dreptul a le chinui.

Foița „UNIRII POPORULUI“.

Biserița minunată.

De Ion Agârbiceanu.

Povestea de mai la vale s'a scris și tipărit mai întâi în Moldova, în vara anului 1918. Pacea dela București cu Nemții se făcuse de silă mare. Credința în bisericuța României scăzuse în inimile celor slabi. Atunci s'a scris povestea de mai la vale pentru întărirea credinței celor slabi. Nu se putea scrie deschis că se va face România mare, că nu lăsau Nemții. Biserița veche din poveste e România cea mică, iar Biserica nouă e România mare, care s'a făcut cu ajutorul lui Dumnezeu, după ce și oamenii au făcut tot ce-am putut din partea lor.

Era pe vremea când Dumnezeu cu sfântul Petre umbla pe pământ din sat în sat, din țară în țară, să cunoască necazurile oamenilor, să ajute, să vindece, să judece.

Intâlniră în drumul lor puțini oameni buni și foarte mulți oameni răi. Sămânța milei, a dragostei, a dreptății era rară de tot pe pământ, iar buruiiana răului creștea stufoasă și puternică pe lângă toate cărările.

Sfântul Petre zicea de mulțorii:

— „Doamne, am umblat destul prin lume: să ne întorcem de-acum în raiu.“

— „Ție frișă, Petre, că sătul de atâta răutate, voi stânge neamul omenesc de pe fața pământului?“

— „Așa e, Doamne!“

— „Nu-ți fie frică! Tu vezi doar că eu mai mult ajut și miluiesc decât pedepsesc.“

— „Așa e, Doamne, dar și răbdarea dumnezeiască poate avea un sfârșit.“

— „Nu Petre, îndurarea mea e nemărginită. Și apoi vezi tu bine că oamenii sunt mai vrednici de milă decât de pedeapsă.“

Și așa umblând din țară în țară, din sat în sat, iată că într'o zi ajung într'un cătun în care are zarvă mare. Năvăliseră oamenii din satele vecine și legau cot la cot pe creștinii din cătun. Ii legau la stâlp și-i băteau amarnic cu bețe. Nu era cruțat nici popa, nici primarul din cătun.

— „Pentru ce pedeapsa asta, oameni buni? întrebă moșneagul, la stânga căruia se oprise Sfântul Petre.“

— „Pentru prostia lor, moșule, răspunse un român. Oamenii ăștia și-au stricat biserica. Aveau biserică de bârne de stejar, micuță, ce-i drept, dar destulă pentru ei, o mână de oameni. Ce le-a trâsnit prin cap? Să-și facă una mare de piatră. În prostia lor, îndată ce au cărat câteva care de piatră, au descoperit biserica cea veche, i-au descheiat bârnele și le-au pus grămadă într'un loc. Șapoi, după ce n'a mai rămas decât fundamentul, ei au plecat cu toții cu carele după piatră. În vremea asta au căzut ploii mari, râul s'a umflat, a ieșit din albie, a luat bârne, coperiș, tot ce a fost material din vechea biserică. Pe deasupra, drumurile s'au înnoit, s'au desfundat, și ei n'au putut veni cu carele. Au trebuit să desuge boii, și să lase carele acolo.“

Acum trebuie să le facem noi biserică: nu-i putem lăsa păgâni în mijlocul nostru. Dar trebuie să le dăm înainte o pedeapsă, să se cumințească, cum s'adune întâi materialul, să facă biserica cea nouă întâi și numai pe urmă s'o dărâme pe cea veche.

— „Dacă-i așa, apoi pe dreptate îi pedepsesc“, șopti Sfântul Petre.

Dumnezeu se făcu a nu auzi, și zise:

— Care e preotul din cătun?“

Toți bătrânii din cătun aveau bărbi mari, și pe semne că Dumnezeu nu-l putu deosebi pe popă; pe vremea aceea și popii purtau țări de lână albă și cămeși largi și lungi ca și țărării.

— Iată-l! zise un român arătându-i pe un biet moșneag, sfârșit de suferință. Câțiva stropi de sânge erau înghețați în barba-i albă.

— Să-mi spui, părinte, cum a fost cu biserica, zise Domnul.

— De, om bun și-al lui Dumnezeu, cum să fie! Cătunul nostru a fost sat mare și așezat. Pe vremuri era o biserică cu temelia largă, ca de mănăstire. Biserica s'a dărâmat de ani, oamenii s'au împrăștiat de năvala păgânilor, și strămoșii noștri, când s'a-mai potolit viforul vremurilor, au durat o bisericuță din bârne, pentru mâna de oameni câți se mai strânsăra din bătrânii gospodari. Au ridicat bisericuța pe o parte din temelia vechii biserici.

Și au trăit ei așa, cu alean și cu năcaz, dar în număr au crescut, și bisericuța nu-i

Sunt apoi unii domni, dar mai cu samă Ioamne, dela oraș, cari sunt *prea drăguți* față de animale. Aceștia așa și grijesc căteii și găștele și așa și-le desmiardă, încât și-se face *greasă* văzându-i. Li spală și scaldă în lavoare, și piaptână, le dau de mâncare tot ce au mai scump, în schimb însă dacă vine un cerșitor dau afară. Oamenii aceștia n'au chiar toate viciile la car și sunt vrednici de disprețul nostru.

Oamenii, cari sunt *prea crunți ori prea drăguți față de animale, se fac de rețută prea cruzi față de semenii lor*. Toți oamenii pe câți îi cunoaște istoria au început tinerețea cu animalele. Iară ce privește pe unele Ioamne fără de minte dela oraș, eu însuși am văzut pe una, care, trecând o punte îngustă, și-a luat cățelușul în brațe iar pe copilul proteriu l-a lăsat să meargă pe punte.

Dumnezeu însă își răzbană aici, în viață încă, atât asupra unora cât și asupra altora, pedepsindu-i cu chinuri groaznice trupesti.

Să ne ferim deci și de unii și de alții, și să fim băgători de samă, pentru că pe ceice pedepsesc animalele îi pedepsește chiar și legea civilă.

români iarăș la Blaj. Sezătorile.

De data asta scriitorii au venit la noi numai de dragul Blajului, pe care în primăvară, când au mai fost, l-au îndrăgit atât de mult, încât au făgăduit să vie și altă dată. Și au venit. Au venit dela București d. Alfred Moșoiu, Ion Minulescu, iar d. Basarabescu dela Ploiești. Dela Cluj a venit d. Agârbiceanu, iar d. Ovidiu Hulea dela Aiud. Alt membru al Societății Scriitorilor, d. Melin e blăjan. Deci s'au întâlnit trei poeți și trei scriitori de povestiri, de nuvele.

Blajul întreg a fost atât de dornic să-i asculte, încât au trebuit să se țină două sezători, una înainte de prânz pentru un rând de școlari și alta spre seară pentru orășeni și alt rând de școlari.

Amândouă sezătorile s'au început cu câte-o scurtă cuvântare a profesorului Ștefan Pop. Apoi corul și orchestra Liceului de băieți au cântat frumos și pătrunzător „Latina gintă”. A condus d. Heltmann, profesor de muzică.

D-l Alfred Moșoiu a citit minunate versuri despre „Lunca din Mircești” atât de scumpă odată marelui poet al neamului nostru, Vasile Alexandri. D-l Basarabescu a citit înainte de amiază o foarte drăguță frântură din viața de școală (d-sa este profesor), care a plăcut peste măsură, iar seara o alta din viața orașelor. Ovidiu Hulea a spus cea mai nouă poezie a sa, cu adânci frumseți. — Mult a plăcut școlărilor înainte de masă povestirea cu „Nana Paraschie”, gazda de studenți de pe vremuri pe care a citit-o d. Lupeanu-Melin. Seara a citit o altă schiță tot din viața școlărilor, arătând cu câtă durere și greutate se desparte de satul său un copilăș dela țară când pleacă la școală, la oraș. D-l Ion Minulescu a spus câteva din poeziile sale, pline de gânduri adânci și cu întorsături maestre. Te uimea cu câtă ușurință stăpânește poetul Minulescu gândul și cum știe să-i dea străluciri tot mai felurite. Dsa mai are în mare măsură și darul predării, încât a stârnit aplauze furtunoase și chemat să revie de mai multeori.

Părintele Agârbiceanu, blăjan prin creșterea sa și prin legăturile preoțești, a făcut foarte bine, că înainte de masă, la sezătoarea pentru școlari, a îndreptat acestora câte-va cuvinte pline de căldură părintească, tâlmăcindu-le ce sunt „Scriitorii” și care este rostul în viața unui popor. Sub cuvântul „Scriitor” nu este a se înțelege muncitorul de cancelarie cu peana, ci sămănătorul de gânduri și avânturi mărețe în ogorul minților și al sufletelor. Scriitorii sunt cei mai buni fii ai unui popor, cari cu vâlvațiile din sufletele lor conduc neamul pe cărările de înălțare sufletească. Ei varsă nădejdi în suflete când furtunile cutropesc bisericuța poporului lor. Ei sunt luminători și îndrumători.

* Așa a fost de pildă în Moldova, când Germanii lui Mackensen au ingenunchiat România au și cerut pacea dureroasă dela Buftea.

Atunci scriitorii au turnat nou avânt în sufletele înghețate de durere ale Românilor.

Minunata povestire pe care a citit-o Păr. Agârbiceanu la sezătoarea de dimineață o tipărim în întregime la Foiță, Sara a citit alta din viața satelor, („Melente”) una dintre celea mai puternice ale sale.

Intre citirile scriitorilor s'au învrăstat cântece de orchestră ale elevilor de liceu, astfel că celea două sezători literare de Duminecă au fost cu drept cuvânt alese prilejuri de înălțare sufletească, atât pentru școlari, cât și pentru orășeni.

Fericiți sunt într'adevăr școlarii Blajului că au asemenea prilejuri.

Cine rupe frăția?

— Ortodoxii din Târgu-Murăș n'au vrut să vadă pe Mitropolitul Blajului. —

Inalt Preasfinția Sa Mitropolitul Dr. Vasile Suciu al Blajului se găsea la 1 Noemvrie în vizitație canonică pe Valea Nirajului. În aceeași zi după amiază, marele Preot și Păstor și-a îndreptat pașii spre orașul Târgu-Murăș, unde i-s'a făcut o primire, frumoasă și deamănă de o înaltă față bisericească. În poarta de triumf dela biserica românească unită, Inalt Preasfințitul a fost salutată de protopopul Câmpianu în numele parohiei, de sftenicul orășanesc Dr. Ieremia în numele orașului și de generalul Șerbescu în numele armatei.

S'a slujit apoi Litia, la sfârșitul căreia Inalt Preasfințitul a vorbit despre *adevărata fericire*, după care umblăm cu toții dela leagăn până la groapă și care nu poate să fie alta decât fericirea cerească.

Isprăvindu-se slujba bisericească, Inalt Preasfinția Sa a primit în casele protopopești arătările de cinstitie din partea credincioșilor uniți și a preoților, precum și a tuturor celorlalte biserici din oraș, și a oficiilor înalte. Au fost acolo prin preoții sau trimișii lor, afară de uniți, toate credințele și legile, căci așa este obiceiul: când un cap bisericesc își cercetează

incăpea. Unde mai pui că grinzile se găură de cari, se afumară pe dinăuntru, și casa Domnului noi știam că trebuie să fie luminoasă curată, ori nu-i așa?

— Așa este, răspunse Domnul cu graiul moșneagului.

— Aveam și cântăreți vestiți, dar ce folos! Plasul lor n'avea unde să răsună: bisericuța era mică și cu boltitura joasă; dacă întindeai stana, ajungeai cerimea. Iar noi credeam că biserică trebuie să fie înaltă, să aibă unde cânta deplin și întreagă lauda lui Dumnezeu.

— Așa este, răspunse Domnul.

— Cei mai bătrâni din sat, când muriau, s'au cu limbă de moarte: „Să faceți biserică nouă pe temeliiile largi ale celei vechi. Numai atunci cătunul nostru va fi iar sat”. Și un neam om după altul se tot hotărâ să s'apuce de lucru, dar la hotărâre au rămas.

Noi, cei de-acum, voind toți să facem biserică cea nouă, dar știind slăbiciunile omenescii, că vorba o spui mai ușor, dar fapta o faci mai greu, ni-am zis: ca să fim siguri că vom zidi biserică nouă, haideți s'o dărâmam pe cea veche, să nu-mi mai rămână pricină de nelucrare, zicându-ne: mai putem aștepta, pentru că tot avem unde ne'china. Și am dărâmat biserică, pentru ca să luăm razimul slăbiciunii omenescii. Credeam că nu va fi nici un păcat.

— Nici nu-i păcat, a fost o faptă cuminte, zise moșneagul de lângă Sf. Petre.

— Acum noi n'aveam de unde ști că vor

ieși apele. Dacă au ieșit, se vede că dela Dumnezeu a fost și asta. Bărnela vechii le-au dus, asta e adevărat.

— Viitorul e dela Dumnezeu, voi n'aveți nici o vină”, zise iar moșneagul. „Dar vina voastră e că n'ați adunat materialul trebuincios.

— Am strâns materialul cu voia lui Dumnezeu, suspina popa: L-am adunat, dar nu se mai vede, l-au innoroit apele, dar nu l-au putut duce, că-i tot piatră cioplită. Astia cari ne judecă pe noi au văzut numai câțiva bolovanii, pe cari nămolul nu i-a astupat. Ne-am întristat și noi când am văzut prăpădul, dar ni-am zis: nămolul ingrașe pământul. Și tot vitele noastre și hrana noastră vor câștiga. Că din ce lasă Dumnezeu să și-se întâmple, nu poate ieși rău pentru oameni cu inima curată.

— „Cuminte bătrân”, șopti Sf. Petre la urechea Domnului.

— Auziți oameni buni, ce spune popa: c'au adunat materialul, dar că-i înămolit.

— Minte, minte, strigară oamenii.

— Ați cercetat voi să vedeți și pe urmă să pedepsiți?

— Am cercetat!

Dar atunci, ca prin minune, nămolul dispăru, și de supt el se iviră petri frumos cioplit, albe ca omătul, petri mulțime mare, foarte, foarte.

— Deslegați-i pe creștinii, le porunci Domnul.

Și, apropiindu-se de popa, îl desleagă el însuși.

— Să vii, părinte, să ne arăți unde-i temelia cea veche de biserică”, îi zise cu blândețe.

Popa, abia mișcându-se, de întepenit și de dureri, veni și-i arată locul de temelie.

Dar abia-l arată, și locul acela întreg se curăți de bălării, și temelia se vedea de-un slânjen ieșită din pământ.

Și care sunt petrele care vin pe temelie și în zid până la brâu? întrebă iar Domnul.

Și abia începu să le arăte preotul, și pietrele se așezară în zid, ca din mâna celui mai iscusit meșter.

— Și care sunt pietrele din brâu în sus și cărămizile pentru boltă? zise din nou moșul la dreapta căruia stătea uimit Sf. Petre.

Și, până a nu le arăta bine, pietrele, cărămizile se zidiră la locul lor. Și tot așa fu cu coperișul, cu turnul, până la coperișul turnului.

— Să ne iertați, zise popa, îngrozit de așa minune, „chiar plecară cu carele după niște table ușurele de piatră verzie, cu care aveam să acoperim turnul. Carele ni-s înămolite încă, și, deci, materialul acesta nu-l avem. — Unde puterea omenească a făcut tot ce-a putut, lipsa o mai implinește și Dumnezeu”, zise bătrânul!

Și, până a nu sfârși vorba, turnul întreg era acoperit cu o platoșă groasă de aur, ce strălucia de-ți lua vederile.

Și până să se desmeticească oamenii de minunea aceasta, cei doi moșnegi, Dumnezeu și Sf. Petru, se făcură nevăzuți.

credincioșii săi, toate celelalte biserici din loc se duc și ele la căpetenia sosită ca să-și infățișeze plecaciunile. Acesta e un obicei foarte frumos, căci dacă cineva e de altă credință, om e și el, și oamenii se cade să trăiască în pace și în cinstire imprumutată unii cu alții, iar nu în ură. De aceea, de când se pomenește, sosirea unui arhiereu de orice lege într'un sat sau într'un oraș e oarecum sărbătoarea tuturor locuitorilor. Cei de altă lege, cinstind pe arhiereul consătenilor lor, îi cinstesc în locul întâi pe aceștia din urmă. E cași când le-azice: Noi nu suntem de credința voastră, dar totuși ne bucurăm că marele vostru Păstor este între voi, deci iată venim și noi să-i arătăm plecaciunea noastră, ca să vedeți că dacă vă cinstim pe voi, cinstim și pe omul vostru mare. Cinstindu-l pe dânsul pe voi vă cinstim. Și ne cinstim și pe noi, că de-o veni vreodată la noi căpetenia noastră biserică, veți face și voi asemenea.

Pe lângă preoții și trimișii tuturor bisericilor din Târgu-Murăș, s'au mai infățișat la înalt Preasfințitul, tot în semn de cinstire: un general în ținută de sărbătoare din partea armatei, apoi însuși președintele Curții de Apel, (adecă al judecătoriei celei mari) d. Dr. Romul Pop, iar din partea Parchetului d. procuror general Drăghicescu. Au fost acolo prin oamenii lor de frunte și Prefectura, Poliția, Primăria, Comandantul liceului militar, apoi profesorii școlilor românești, directorii și învățătorii școlilor primare în frunte cu revizorul.

Insă, știți cine n'a fost să salute pe Mitropolitul Blajului și să spună un cuvânt de binețe măcar? N'a fost biserica românească ortodoxă!... Au fost și reformații și unitarii, ba chiar și rabinii ovreilor. Numai ortodoxii n'au fost. Românii ortodoxi din Târgu-Murăș nici n'au vrut să știe că este în acel oraș un arhiereu de acelaș sânge cu dânsii. Nici măcar atâta n'au vrut să facă, cât au făcut rabinii! Aici s'a ajuns în România mare cu luptele confesionale, pe cari le atâță oameni, chiar preoți, uitați de sine. Foarte trist!

Știrile săptămânei.

Pentru luminarea poporului. Păr. Victor Aaron preot în Mihail, jud. Alba de jos, a binevoit a ne da pentru fondul de susținere al gazetei 100 lei, iar Societatea „Tăuneana” Tăuni și-a răscumpărat abonamentul cu 200 lei. Le mulțămim din inimă.

— **Târgurile.** 12 Noemvrie: Baia mare, Baraolt, Fărcășlaca, Hundubrechi, 13 Hunedoara. 14 Bateș, Ciocman. 15 Agârbiciu (jud. Turdaria), Ciocova, Măghieruș, Richisdorf, Supurul de jos. 16 Tășnad.

— **Principii moștenitori la Iași.** Altețele lor regale Principele moștenitor Carol și soția sa Principesa Elena au fost zilele trecute la Iași, unde li-s'a făcut o primire foarte călduroasă.

— **Mitropolitul Vasile între credincioșii săi.** În preasfințitul Mitropolit Vasile a început a patra vizitație canonică din toamna aceasta. Abia sosit acasă de pe valea Târnavi mari, din ținutul Odorheiului, a plecat pe valea Nirajului, unde a vizitat mai multe parohii, iar de acolo a trecut la Sovata. A sosit acasă Luni noaptea și Miercuri pleacă la sfințirea bisericii din Galtiu.

— **Hărțile de oinoli sute.** Acestea hărții, fiindcă se pot falsifica ușor, vor fi preschimbate în curând. În locul lor se vor face altele, mai mari, cam așa de mari cum zunt celea de câte-o sută de lei. Schimbarea va începe în luna Decemvrie.

— **Vine Biblia.** Aflăm din izvorul cel mai vrednic de credință, cumcă Preavenenratul Consistor Arhiepiscopesc din Blaj s'a ocupat în câteva zedințe cu gândul ca să se tiparească sfânta Scriptură, și anume deocamdată numai aceea a Noului Testament.

Așadară gândul și dorul atâtor oameni de bine se împlinește în sfârșit. Aducem cu cea mai mare bucurie și îndestulare sufletească vestea aceasta la cunoștința cetitorilor noștri și făgăduim că în numărul viitor som scrie și amănunte.

— **Degete scumpe.** Polonezul Paderewski, cel mai vestit pianist al lumii, și-a asigurat degetele dela mâni pe suma de 50 mii dolari, ceea ce în bani românești face peste zece milioane lei! Dacă s'ar întâmpla ceva cu degetele lui, ca să nu mai poată cânta cu ele la pian, băncile de asigurare sunt datoare să-i plătească numai decât suma de mai la deal. Scumpe degete! Le și poartă polonezul naibii tot în mânuși albe, de mătăasă, ca nici vântul să nu le atingă.

— **Germanii mănăcă și carne de câne.** În orașul München din Bavaria (Germania) e așa de mare sărăcia, încât la măcelării se vinde și carne de câne, și anume cu 2 miliarde mărci, cea de vită cu 7—11 miliarde kilogramul, iară ouă nu se află de loc.

— **Iară s'a scumpit hârtia.** Fabricile de hârtie din România sunt toate cartelate, adecă au legătură, ca nici una să nu vândă hârtia mai scump decât cealaltă. De altă parte ele mai au dela guvern asigurarea, că hârtia străină nu poate veni în țară. Urmarea este, că ele ridică prețurile după cum le taie capul. Iată cum se poate că aproape lună de lună ele scumpesc hârtia, așa că dela 12 lei, cât a fost în Iulie, acuma cer 18 lei 80 bani pe kilogram. Și n'avem ce face, trebuie să plătim, pentru că cele mai multe fabrici sunt ale liberalilor și acuma ei sunt stăpânii țării.

— **Preotomorît în scaunul mărturisirii.** În biserica ruteană din Chicago (America) s'a întâmplat o fărădelege, care a pus în uimire pe mulți creștini buni. Preuteasa Emilia Strutynsky, soția unui preot rutean a intrat adecă în biserică, a ingenunchiat în scaunul mărturisirii și, fiind de față 300 de credincioși, a tras 5 pușcături de revolvăr asupra preotului Bazil Sfestuk. Credincioșii au pus mâna pe ea și au predat-o poliției. Se vede că e vörba de o răzbunare.

— **Ard și pădurile din județul Caraș-Severin.** De câteva zile ard pădurile din județul Caraș-Severin. Focul a fost pus, se spune, de câtră țărani nemulțămii. Mulți au fost și arestați. Fumul este atât de des și de mare, încât vapoarele nu mai pot să meargă pe Dunăre. Dogoarea se simțește la un kilometru. Soldații lucră din răspuțeri la șanțuri, doară vor putea opri întinderea focului.

— **Bărbat cu copil în pântece.** Săptămâna trecută a fost adus la clinica din Belgradul Sârbiei un tânăr de 21 ani, care avea trei umflături mari la foale. Tânărul spune, că aceste umflături le are de când era de 5 ani, iară de câtăva vreme are dureri foarte mari. Profesorul clinicei l-a operat în fața tuturor celor de față și a scos din pântecul tânărului un cap de copil, cu păr des și cu câțiva dinți și un trup de o lungime de 30 de centimetri, care era pornit să fie fată. Operația a succes și medicii nădăjduesc, că tânărul va rămânea în viață.

Profesorul Dr. Kostits a declarat, că un astfel de caz nu s'a mai întâmplat de când e lumea. El nu-și poate explica altfel lucrul, de-

cât așa, că mama tânărului era să nască gemeni. Se vede însă, că sămânța geamănului doilea s'a prins de foalele celui dintâi. Ne-a aceasta 21 de ani, desvoltându-se în forma la care s'a desvoltat. Profesorul Kostits va aduce la cunoștința tuturor profesorilor vestiți această adevărată minune a firii.

— **Granița noastră cu Sârbia s'a hotărît în sfârșit.** Le-au rămas sârbilor urmatoarele sate românești din județul Vârșetului: Latunașul, curat românesc; Solcita, deasemenen; Jabrica, cu 20 la sută sârbi; Coșteiul, curat românesc; Voivodințul, cu 10 la sută sârbi; Marghita Mare, cu 10 la sută sârbi; Ianul Mic, curat românesc și Vârșetul care este șvăbesc.

Așadară pe lângă valea Timocului și Torontal sârbii ne-au mai înghițit 8 sate românești. Bună prietenie!

— **Friguri rele în Basarabia.** În mai multe părți ale Basarabiei s'au ivit niște gândaci otrăvitori, cari prin înțepătura lor au provocat friguri rele. Sunt mai mulți morți mai cu samă pe malul Nistrului și în Tigbina

Poșta gazetei.

Oficiul parohial gr. cat. Borosăi, jud. Bihor. Am primit 50 lei, mai restați cu 14 lei până la 31 Dec. 1923.

Sabin Voin. preot, Valea Lupului p. Pul. Am primit 60 lei, sunteți achitat pentru anul acesta, iară 6 lei i-am trecut în contul abonamentului pe 1924.

Nr. 27/923

prv.

Publicațiune!

Primăria comunală din comuna Pânade, aduce la cunoștința publică, cumcă dreptul crijei comunale se dă în arăudă prin licitație publică cu termin de 3 ani, începând dela 1 Ianuar 1924.

Ziua de licitație să ține la 18 Noemvrie la orele 3 d. am. la primăria comunală Pânade.

Prețul strigării Lei 2000 anual; vadiu 10%.

Condițiile celelalte se află la primăria comunală.

Pânade la 1 Nov. 1923.

V. Kerestes
notar. (69) 1-1.

T. Brad
primur.

Au apărut la editorul IOAN BACIU Lugoj, Str. Bisericii 4	Prețul			
	de vânzări	in comision	cu rambursă	plus porto postal
Calendarul plug. creștin	Lei 9'-	8'-	6'-	
Calen. sătean. gospodar	10'-	9'-	8'-	
Calen. p. toți și p. toate	12'-	11'-	9'-	
Calendar ilustrat	15'-	14'-	12'-	

Comandele au să fie însoțite de 1/3 parte a prețului, restul se percipiază prin rambursament.
(67) 2--3

Se recomandă școlilor primare și secundare de fel:

Fetița orfană piesă de teatru cu cântări și jocuri, pentru fetițele de școală, în 2 acte, de A. MELIN. Piesa e o feerie frumos închiegată din elementele basmelor noastre populare și s'a jucat până acum cu mare succes în mai multe centre școlare din Ardeal, ca în Blaj, Sibiu, Orăștie, Baia mare, Șimleul Silvaniei, etc. De vânzare la toate librării. Prețul 3 lei.

Redactor responsabil IULIU MAIOR.